

değer. Osprey helikopter olarak havalanıp, uçuş sırasında motorlarını öne doğru çevirerek uçak haline alır. Osprey sivil hayatta da kullanılacaktır. New York'da yapılan bir araştırma, Osprey tipi bir uçak-helikopter sefere konulursa, yılda 5-8 milyon yolcunun New York'a gelmek için uçak yerine bunu tercih edeceğini göstermiştir. Osprey'in büyük üstünlüğü şu olacaktır: Yolcular hava alanından hava alanına değil, bir şehrin merkezinden diğer şehrin merkezine gideceklerdir (hava alanları şehrin dışındadır). Böylece hava alanlarındaki trafik rahatlayacak, şehirden şehire yolculuk süresi önemli ölçüde kısaltacaktır.

Sivil bir "convertible", askerî bir "convertible" gibi bir mil etrafında dönebilen kanatlar veya eğilebilen pervane kanatları gerektirmez. Çünkü bir uçak gemisi veya bir diğer savaş gemisine inip kalkacak değildir. Uçağın "katlanmasına" gerek yoktur. Fakat sivil "convertible"ler de çok pahalıya malolacaktır. Bunun nedeni helikopterin uçağa dönüşebilmesi için motor ve pervanenin bir mil etrafında dönmesi zorluğudur; bunların yapılışı pahalıdır. Ayrıca şu da vardır: Dört motorlu bir jet uçağı, üç motoru bozursa bile tek bir motorla rahatça uçabilir. Buna karşı bir helikopterin iki pervanesinden biri bozursa helikopter derhal düşer. Bu bakımdan "convertible" da motorlardan biri bozulursa, diğer motorun her iki pervaneyi çevirmesi sağlanmıştır; bu ise fiyatı artırmaktadır. 1986'da 30 kişilik bir "convertible" 18 milyon dolar, 130 yolculuk bir Boeing 737-300 ise, 26 milyon dolardı.

Avrupa'ya gelince, Eureka programı içinde, 1987'den itibaren Eurofor (European Future Advanced Rotorcraft) isimli convertible üzerinde çalışmaya başlamıştır. Başarılı olursa bu proje 1998'de sona erecek ve satışlar 2001'de başlayabilecektir. ABD ise, sivil convertible'leri 1995'ten itibaren satışa sunacaktır.

Convertible konusunda çözümü gereken bir teknik sorun kalmıştır: Bir helikopter, ağırlığı kadar yolcu veya yük taşıyabilir, yani yüksüz ağırlık/yükü ağırlık oranı 0,5'tir. Uçakta bu oran 0,55, convertible'da ise 0,6'dır. Bu ise, convertible'in nispeten az yük alabilmesi demektir. Bu sakıncayı gidermek için convertible'in hafif maddelerden yapılması gerekecektir. Oysa convertible iyi bir hız için 7500 m'de uçmak zorundadır. Bu yükseklikte yolculara basınçlı hava sağlamak şarttır; bu ise sağlam duvarlar gerektirmektedir ve hafif maddelerle bu sağlamlığın sağlanabilmesi bugün için olanaksızdır. Ancak bilim bu zorluğu da yeneceğine ve yakın bir gelecekte şehirden şehire convertible ile uçulacağına inanıyoruz.

İSKELET DIŞ SATIMI

Hindistan, her yıl yabancı ülkelere 15.000 - 20.000 insan iskeleti satarak 1 milyon dolar elde etmektedir. Tıp öğrencilerinin eğitiminde kullanılan bu iskeletler, "sahibi çıkmayan ölümlerden" çıkartılmaktadır. □

Teknoloji Vitrini

Haz: Gürkan ÖZTÜRK

KÜÇÜK CAN KURTARAN

Boyutlarına bakıp da küçümsemeyin; bileğe takılan bu özel aletten pimini çektiğinizde, içinden çıkan bir balon, aniden havayla doluyor ve sizi suda boğulmaktan kurtarıyor. Balon, 120 kg'lık bir kişiyi su üstünde tutabiliyor. Fiyatı ise 30 dolar.

ELEKTRONİK TELÂFFUZ CİHAZI

Yabancı dil eğitiminde kullanılmak üzere geliştirilen elektronik cihaz, özel kartlara manyetik olarak kaydedilmiş cümleleri istenildiği kadar tekrar ediyor.

GARİP BİR TELEFON

Değişik arayışlar içinde olan tasarımcılar, şimdi de ahizesi kulağa asılan bir telefon geliştirdiler. Bu yeni modelin amacı, ahizeyi kulağın omuz arasına sıkıştırma zahmetine bir son vermek. Ayrıca telefonun, sesin şiddetini artırıp azaltan bir de düğmesi var.

